

JAK VYČISTIT DISK

V předchozím čísle našeho časopisu jsme v článku *Jak udržet Windows „fit“* uvedli, že pro hladký chod počítače není dobré zaplnit pevný disk až po okraj, nýbrž že je žádoucí udržovat na něm nezbytnou rezervu volného prostoru. Jak na to?

DISK LZE VYČISTIT RYCHLE A SNADNO, avšak převážně bez trvalého účinku, a to odstraněním různých *dočasných* souborů – ty si vytvářejí některé programy při své práci. Je zřejmé, že při dalším používání těchto programů se dočasné soubory postupně vytvoří nanovo, trvale více místa na disku tedy jejich odstraněním nezískáte. Jde pouze o okamžitou, rychlou pomoc, když právě teď na disku potřebujete větší objem místa na nějaký úkon. Není vhodné takto uvolněné místo využít například k instalaci dalšího programu.

Trvalé zvýšení místa na disku je pracnější – zvýšíte je odstraněním programů, které nepoužíváte, archivací nepotřebných datových souborů na CD nebo DVD, případnou kompresí („stlačení“ souborů) či *trvalým* omezením místa vyhrazeného pro zvláštní účely, jako je automatická obnova systému nebo *cache* prohlížeče internetu.

PROGRAM NA VYČIŠTĚNÍ DISKU

Mnohé úkony vedoucí k uvolnění místa na disku jsou sdruženy do programu *Vyčištění disku*; ten se spouští kliknutím na tlačítko ve vlastnostech disku (obr. 1). Program nejprve zobrazí jen malé okénko s údajem o tom, že počítá, kolik volného místa půjde uvolnit. Zachovejte klid – program sám bez vašeho souhlasu nevymaže nic. Posléze program otevře okno se seznamem úkonů, které lze učinit (obr. 2).

Většina možností není programem označena. Výjimkou jsou pouze *dočasné soubory*;

jejich smazání je v zásadě bezpečné, pokud právě s žádným programem nepracujete.

Vůbec nemá smysl zabývat se kroky, které ušetří nejvýše několik málo desítek KB; zaměřte proto svoji pozornost na možnosti, které slibují nejvyšší zisk.

DOČASNÉ SOUBORY SÍTĚ INTERNET

V seznamu jsou tyto soubory nadepsány anglicky: Temporary Internet Files. Poněkud nicneřikající popis se vztahuje k webovým stránkám, které si na disk ukládá Internet Explorer, aby se při opakovaném prohlížení načítaly rychleji. Říká se tomu disková *cache* („keš“; původním významem *skrýš*).

Když je vymažete, nic zásadního se nestane, avšak při dalším používání Internet Exploreru se *cache* začne zase zaplňovat. Máte-li pocit, že na vašem disku zabírá místa příliš, můžete její velikost snížit v *možnostech internetu*. Vymazat *skrýše* jiných prohlížečů či omezit jejich rozsah musíte přímo v nastaveních těchto programů, neboť program *Vyčištění disku* s nimi nepočítá.

VYSYPÁNÍ KOŠE

Vysypání koše je snadná a rychlá pomoc, stačí, když si budete jisti, že v něm není nic, co byste mohli někdy postrádat...

DOČASNÉ SOUBORY

Nejrůznější programy vytvářejí při své práci tzv. dočasné soubory (bez dalšího upřesnění). Obvykle je potřebují jen po dobu, kdy tyto programy běží. Jakmile program zavře-

te, napříště by již neměl s existencí dočasných souborů nijak počítat. Správně by také měl po sobě dočasné soubory uklidit, mnohé programy v tom však nejsou důsledné, a tak se dočasné soubory časem hromadí.

Dočasné soubory můžete poměrně klidně smazat, pokud právě nepracujete v žádném programu. Na rozdíl od *cache* prohlížeče internetu nelze v tomto případě jasně říci, že se zase rychle „obnoví“ – rychlost jejich opětovného přibývání závisí na programech, které používáte.

OSTATNÍ

Protokoly instalačních programů mohou po určité době zabírat trochu cenného místa, přitom běžnému uživateli nejsou v zásadě k ničemu, a tak se jich můžete klidně zbavit.

KOMPRESI STARÝCH SOUBORŮ

Kompresi starých souborů si neplette s kompresí celého disku. Kompresi starých souborů je šetrnější zásah, neboť se týká jen souborů, které jste v poslední době nepoužívali, a tak lze předpokládat, že je nepoužíváte často.

Jde o *transparentní* kompresi jednotlivých souborů, kterou podporuje pouze souborový systém NTFS; jestliže nějakým nepříznivým řízením osudu používáte Windows XP na zastaralejším systému FAT32, tuto možnost využít nemůžete.

Transparentní kompresí se myslí, že soubory budou nadále dostupné a použitelné

Kliknutím na toto tlačítko spustíte program *Vyčištění disku*.

Informace o použitém souborovém systému. FAT32 má vážná omezení oproti modernějšímu NTFS.

U každého kroku je zobrazeno místo, které se patrně podaří provedením kroku uvolnit.

Seznam možných kroků je poměrně dlouhý.

Komprimace celého disku je drastický, krajní způsob řešení v případě nedostatku místa na disku. Práce s komprimovaným diskem je totiž pomalejší.

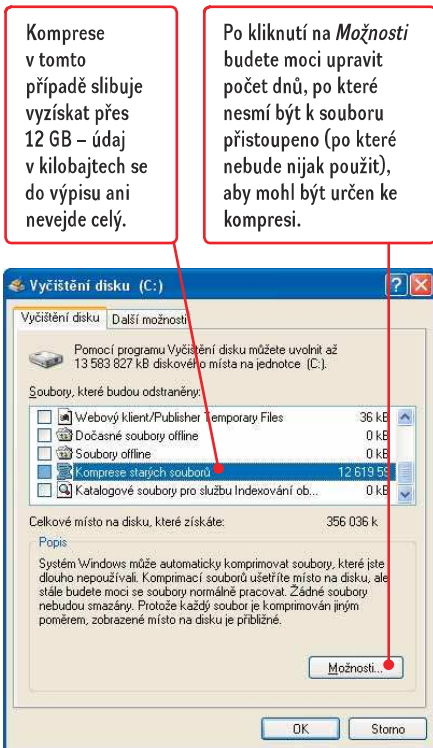
Odhad místa, které lze nejvýše získat, kdyby se využily všechny možnosti. Údaj je v kilobajtech, což je jednotka poměrně malá; na disku na obrázku lze teoreticky uvolnit až 13 GB.

Jen zatržené kroky se provedou.

Užitečný popis právě označeného kroku.

Obr. 1. Vlastnosti disku ve Windows XP.

Obr. 2. Program *Vyčištění disku* vypíše dlouhý seznam toho, co vše lze z disku odstranit. Většina možností není zaškrtnuta.

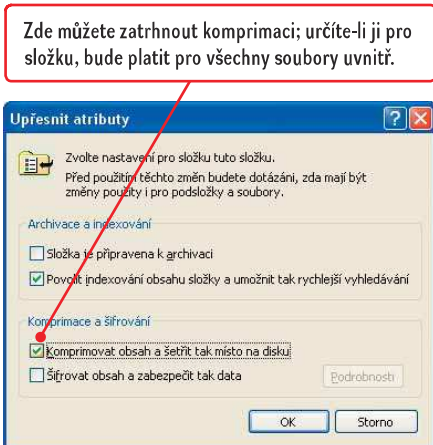

Obr. 3. Komprese starých souborů slibuje (po určité době používání počítače) zdaleka nejvyšší zisk místa ze všech možností programem nabídnutých. Je vypsaná ve stejném seznamu jako možnosti něco odstranit, ačkoli v případě tohoto kroku nic smazáno nebude.

bez jakýchkoli patrných změn či dalších nároků na uživatele, jen se budou otevírat poněkud pomaleji. Avšak když nějaký soubor později otevřete a znovu jej uložíte, jeho komprese se zruší a soubor bude opět nekomprimován. U málo používaných souborů to však pravděpodobně neuděláte, a tak velká část místa ušetřeného kompresí vydrží.

Průzkumník Windows vypisuje komprimované soubory ve výchozím nastavení namísto černé barvy zeleně, a tak komprimované soubory snadno poznáte.

Komprese není v programu *Vyčištění disku* standardně zaškrtnuta, patrně proto, že komprese mnoha souborů trvá poměrně dlouho – počítač tím může strávit i několik

Obr. 4. Okno pro upřesnění atributů souboru nebo atributů složky. Po potvrzení změn kliknutím na **OK** se změny neprojeví, dokud i v mateřském okně nekliknete na **OK** nebo na **Použít**.

hodin. Vzhledem k tomu, že jde o málo používané soubory, můžeme vám využít této možnosti doporučit, pokud bojujete s nedostatkem místa a jiné schůdné možnosti jste už vyčerpali.

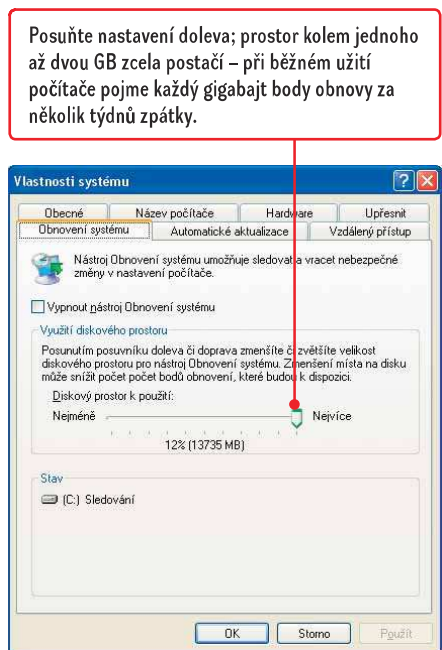
KOMPRESSE SOUBORŮ DLE VLASTNÍHO VÝBĚRU

Použití programu *Vyčištění disku* není jediná možnost, jak některé soubory zkomprimovat. Ve skutečnosti můžete každému souboru či složce se soubory určit kompresi v průzkumníku sami. Otevřete vlastnosti jednotlivého souboru nebo složky a na první kartě *Obecné* klikněte na *Upřesnit* (dále viz obrázky 4).

ZMENŠENÍ ROZSAHU AUTOMATICKÉ OBNOVY

Na kartě *Další možnosti* programu *Vyčištění disku* sice můžete jednorázově odstranit všechny body obnovy až na poslední, lze však doporučit ke zvážení také trvalé omezení místa používaného pro ukládání bodů obnovy. (O automatické obnově systému jsme psali podrobně v čísle 4/2005 na straně 33 v návodu *Jak vrátit čas*.)

Místo pro body obnovy se nenastavuje ve *vlastnostech disku*, kde bychom to čekali, nýbrž ve *vlastnostech systému* (čili *tohoto počítače*). Na počítači, z něhož pochází obrázek 5, jsme v nástroji na *obnovení systému* našli body obnovy jdoucí více než sedm měsíců do minulosti (nejméně jeden pak pro každý den, kdy byl počítač používán). To je zjevně zbytečné – není myslitelné, že byste si v září vzpomněli, že jste 15. února smazali nějaký systémový soubor a nyní vám schází. Místo používané pro body obnovy je proto v tomto případě možno dramaticky snížit na pouhý zlomek výchozího nastavení. –mjs

Obr. 5. Na velkých discích se výchozí nastavení prostoru pro obnovu systému ukáže jako nesmyslně velké – 12 % kapacity disku na obrázku činí téměř 14 GB.